

*corpore
deformes.*

ac despici posse videantur. Ad extremum admitti non debent, qui aliquo insigni corporis vitio deformes, aut manci sunt : ea enim fœditas et debilitatio tum offensionem habet, tum vero sacramentorum administrationem impediât, necesse est.

35.
*Sacra-
menti or-
dinis effe-
ctus :*

EFFECTUS. SED jam his rebus expositis, superest, ut Pastores doceant, qui sint hujus sacramenti effectus.

*gratia
sanctifi-
cans,*

Constat vero, quamvis ordinis sacramentum, ut antea dictum est, maxime ad Ecclesiæ utilitatem, et pulchritudinem spectet, tamen in ejus quoque anima, qui sacris initiat, sanctificationis gratiam efficere; qua idoneus, habilisque ad recte munus suum fungendum, sacramentaque administranda reddatur; quemadmodum etiam baptismi gratia quilibet ad alia sacramenta percipienda aptus efficitur.

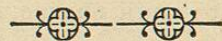
*potestas
ad sacra,*

Aliam quoque gratiam hoc sacramento tribui perspicuum est, præcipuam videlicet potestatem, quæ ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum refertur, in sacerdote quidem plenam, et perfectam, ut qui Domini nostri corpus, et sanguinem unus potest conficere, in aliis vero inferiorum ordinum ministris majorem, minoremve, quo quisque ministerio suo magis, minusve ad altaris sacramenta accedit.

*chara-
cter.*

Atque hæc etiam character spiritualis dicitur : quod qui sacris imbuti sunt, interiori quadam nota, animæ impressa, ab aliis fidelibus distinguantur, ac divino cultui mancipentur; ad quam Apostolus videtur spectasse, cum ad Timotheum ait : Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per Prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.¹ Et alibi : admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum.²

Hæc de ordinis sacramento satis dicta sint; potiora enim tantum rerum capita Pastoribus tradere professi sumus, ut illis fidelis populi docendi, et in Christiana pietate erudiendi argumenta suppeditarent.

¹ 1. Tim. IV. 14. — ² 2. Tim. I. 6.

De Matrimonii Sacramento.

QUONIAM Pastoribus beata, et perfecta Christiani populi vita proposita esse debet, iis quidem maxime optandum esset, quod Apostolus se cupere ad Corinthios scribebat his verbis : Volo omnes vos esse sicut meipsum :¹ nimirum, ut omnes continentia virtutem sectarentur; nihil enim beatius in hac vita fidelibus potest contingere, quam ut animus, nulla mundi cura distractus, sedataque, et restincta omni carnis libidine, in uno pietatis studio, et cælestium rerum cogitatione conquiescat. Sed quoniam, ut idem Apostolus testatur, unusquisque proprium donum habet ex Deo, alius quidem sic, alius vero sic; et matrimonium magnis, et divinis bonis ornatum est, ita ut inter alia catholicæ Ecclesiæ sacramenta vere, et proprie numeretur; ac Dominus nuptiarum celebritatem præsentia sua honestarit :² satis apparet, ejus doctrinam tradendam esse; cum præsertim liceat animadvertere, tum sanctum Paulum,³ tum apostolorum Principem,⁴ quæ non solum ad dignitatem, sed etiam ad officia matrimonii pertinebant, pluribus locis accurate scripta reliquisse. Divino enim spiritu afflati optime intelligebant, quanta, et quam multa commoda ad christianam societatem pervenire possent, si fideles matrimonii sanctitatem cognitam haberent, et inviolatam servarent; contra vero, ea ignorata, vel neglecta, plurimas, maximasque calamitates, et detrimenta in Ecclesiam importari.

I.

*Matri-
monii
sanctitas
accurate
prædi-
canda.*

NOMEN. Primum itaque matrimonii natura, et vis explicanda est; nam cum vitia sæpe honesti similitudinem gerant, cavere oportet, ne fideles, falsa matrimonii specie decepti, turpitudine, et nefariis libidinibus animam commaculent : cujus rei declarandæ causa, a nominis significatione ordiendum est.

2.

*Significa-
tio nomi-
num :*

Matrimonium ab eo dicitur, quod femina idcirco maxime nubere debet, ut mater fiat; vel quia prolem concipere, parere, educare, matris munus est.

*matrimo-
nii,*

¹ 1. Cor. VII. 7. — ² Joan. II. 2. — ³ Rom. VII. 2; 1. Cor. VII.; Eph. V. 22; Col. III. 13. — ⁴ 1. Pet. III. 1.

*conjugii,
nuptiarum.*

Conjugium quoque a conjugando appellatur; quod legitima mulier cum viro quasi uno jugo adstringatur. Præterea nuptiæ, quia, ut inquit sanctus Ambrosius, pudoris gratia puellæ se obnuberent;¹ quo etiam declarari videbatur, viris obedientes subjectasque esse oportere.

3.
Matrimonium est

DEFINITIO. Ita vero ex communi theologorum sententia definitur: Matrimonium est viri, et mulieris maritalis conjunctio inter legitimas personas, individuum vitæ consuetudinem retinens.

conjunctio

Cujus definitionis partes ut planius intelligantur, docendum est, quamvis hæc omnia perfecto matrimonio insint, consensus videlicet interior, pactio externa verbis expressa, obligatio, et vinculum, quod ex ea pactioe efficitur, et conjugum copulatio, qua matrimonium consummatur; nihil horum tamen matrimonii vim, et rationem proprie habere, nisi obligationem illam, et nexum, qui conjunctiois vocabulo significatus est.

maritalis

Additur vero, Maritalis, quoniam alia pactioe genera, quibus viri, et mulieres obligantur, ut sibi mutuam operam præsentent, vel pretii, vel alterius rei causa, prorsus aliena sunt a matrimonii ratione.

inter legitimas personas

Sequitur deinde, Inter legitimas personas: quoniam qui a nuptiarum conjunctioe legibus omnino exclusi sunt, ii matrimonium inire non possunt; neque, si ineant, ratum est; exempli enim gratia: qui intra quartum gradum propinquitate conjuncti sunt, puerque ante decimum quartum annum, aut puella ante duodecimum, quæ ætas legibus constituta est, ad matrimonii justa fœdera ineunda apti esse non possunt.

indissolubilis.

Quod vero extremo loco positum est, Individuum vitæ consuetudinem retinens, indissolubilis vinculi naturam declarat, quo vir, et uxor colligantur.

4.
Matrimonium in vinculo consistit; ejus causa effectrix consensus

Ex iis igitur patet, matrimonii naturam, et rationem in vinculo illo consistere. Nam quod aliæ clarissimorum viro- rum definitiones hoc videntur consensui tribuere; ut, cum dicunt, conjugium esse consensum maris, et feminae, hoc ita accipiendum est, consensum ipsum matrimonii causam effe-

¹ De Abrah. I. 9.

ctricem esse: quod Patres in Concilio Florentino docuerunt;¹ etenim obligatio, et nexus oriri non potest, nisi ex consensu, et pactioe.

Sed illud maxime necessarium est, ut consensus verbis, quæ præsens tempus significant, exprimatur; neque enim matrimonium est simplex donatio, sed mutua pactio: atque ita fit, ut consensus alterius tantum, ad matrimonium conjungendum satis esse non possit, sed duorum inter se mutuuum esse oporteat; atqui ad declarandum mutuuum animi consensum verbis opus esse, perspicuum est. Si enim ex interiori tantum consensu sine aliqua externa significatione matrimonium constare posset, illud etiam sequi videretur, ut, cum duo, qui disjunctissimis et maxime diversis in locis essent, ad nuptias consentirent, antequam alter alteri voluntatem suam vel litteris, vel nuntiis declarasset, veri, et stabilis matrimonii lege conjungerentur; quod tamen a ratione, et sanctæ Ecclesiæ consuetudine, et decretis alienum est.

Recte autem dicitur oportere, ut consensus verbis exprimat, quæ præsentis temporis significationem habeant; nam, quæ futurum tempus indicant, matrimonium non conjungunt, sed spondent; deinde, quæ futura sunt, nondum esse perspicuum est; quæ vero non sunt, parum, vel nihil firmi, aut stabilis habere existimandum est. Quare nondum connubii jus in eam mulierem quisquam habet, quam se in matrimonium ducturum esse pollicetur; neque statim ab eo impletum est, quod se facturum promisit; tametsi fidem præstare debet: quod si non faciat, violatæ fidei reus esse convincitur. At vero qui matrimonii fœdere alteri jungitur, quamvis postea poeniteat, tamen, quod factum est, mutare, irritumve, et infectum reddere non potest. Cum itaque conjugii obligatio nuda promissio non sit, sed ejusmodi abalienatio, qua re ipsa vir mulieri, et vicissim mulier viro corporis sui potestatem tradit; idcirco necesse est, verbis, quæ præsens tempus designant, matrimonium contrahi; quorum verborum vis, postquam etiam enuntiata sunt, permanet, virumque, et uxorem indissolubili vinculo constrictos tenet. Sed verborum loco tum nutus, et signa, quæ intimum consensum aperte indicent, satis ad matrimonium esse pos-

5.
verbis exprimendus

6.
quæ præsentis temporis significationem habeant.

¹ Dec. pro Arm.

sunt; tum ipsa etiam taciturnitas, cum puella propter verecundiam non respondet, sed pro ea parentes loquuntur.

7 Ex iis igitur Parochi fidelibus tradent, matrimonii naturam, et vim in vinculo, et obligatione sitam esse; ac præter consensum eo, quo dictum est, modo expressum, ut verum matrimonium existat, concubitus necessario non requiri; nam et primos parentes ante peccatum, quo tempore nulla inter eos carnis copula intercesserat, ut Patres testantur,¹ vero matrimonio junctos fuisse plane constat. Quare a SS. Patribus dictum est matrimonium non concubitu, sed consensu existere: quod etiam a S. Ambrosio in libro de Virginibus repetitum legimus.²

8. *Duplex matrimonium: naturale et sacramentale.* JAM vero, hisce explicatis, illud docendum erit, matrimonium duplicem rationem habere. Nam vel ut naturalis conjunctio, (conjugium enim non ab hominibus inventum, sed a natura) vel ut sacramentum, cujus vis naturalium rerum conditionem superat, considerandum est; ac quoniam gratia naturam perficit: (neque prius quod spirituale est, sed quod animale, deinde quod spirituale³) rei ordo postulat, ut de matrimonio, ut natura constat, et ad naturæ officium pertinet, prius agendum sit: tum vero, quæ illi, ut sacramentum est, conveniunt, explananda erunt.

9. *Matrimonium a Deo institutum,* MATRIMONIUM UT OFFICIUM NATURÆ. In primis itaque docendi sunt fideles, matrimonium a Deo institutum esse; scriptum est enim in Genesi: Masculum et feminam creavit eos. Benedixitque illis Deus, et ait: Crescite et multiplicamini; et, Non est bonum esse hominem solum: faciamus ei adjutorium simile sibi. Ac paulo post: Adæ vero non inveniebatur adjutor similis ejus. Immisit ergo Dominus Deus soporem in Adam: cumque obdormisset, tulit unam de costis ejus, et replevit carnem pro ea. Et ædificavit dominus Deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem: et adduxit eam ad Adam. Dixitque Adam: Hoc nunc, os ex ossibus meis, et caro de carne mea: hæc vocabitur Virago, quoniam de viro sumpta est. Quamobrem relinquet homo

¹ S. Hier. Adv. Jov. I. 4, 16; S. Aug. De gen. ad litt. IX. 3; De civ. Dei XIV. 26. — ² De Inst. Virg. VI. 1. — ³ 1. Cor. XV. 46.

patrem suum et matrem, et adhærebit uxori suæ, et erunt duo in carne una.¹ Quæ, ipso Domino auctore apud sanctum Matthæum,² ostendunt matrimonium divinitus institutum esse.

Neque vero Deus matrimonium tantummodo instituit, *10. indissolubile,* verum, ut sancta Tridentina Synodus declarat,³ perpetuum etiam, et indissolubilem nodum ei addidit; siquidem Salvator ait: Quod Deus conjunxit, homo non separet.⁴ Quamvis enim matrimonio, quatenus naturæ est officium, conveniat, ut dissolvi non possit; tamen id maxime fit, quatenus est sacramentum; qua ex re etiam in omnibus, quæ naturæ lege ejus propria sunt, summam perfectionem consequitur; tamen et prolis educandæ studio, et aliis matrimonii bonis repugnat, ut ejus vinculum dissolubile sit.

Quod vero a Domino dictum est: Crescite, et multiplicamini; id eo spectat, ut, cujus rei causa matrimonium institutum erat, declaret, non ut singulis hominibus necessitatem imponat; nunc enim, aucto jam humano genere, non solum ulla lex uxorem ducere aliquem non cogit, sed potius virginitas summopere commendatur, et unicuique in sacris litteris suadet, ut quæ matrimonii statu præstantior sit, majoremque in se perfectionem, et sanctitatem contineat: Dominus enim Salvator noster ita docuit: Qui potest capere, capiat;⁵ et Apostolus ait: De virginibus præceptum Domini non habeo: consilium autem do, tanquam misericordiam consecutus a Domino, ut sim fidelis.⁶ *11. non necessarium.*

SED quibus de causis vir, et mulier conjungi debeant, *12. Matrimonii cause: societas,* explicandum est.

Prima igitur est, hæc ipsa diversi sexus naturæ instinctu expetita societas, mutui auxilii spe conciliata, ut alter alterius ope adjutus, vitæ incommoda facilius ferre, et senectutis imbecillitatem sustentare queat.

Altera est procreationis appetitus, non tam quidem ob eam rem, ut bonorum, et divitiarum hæredes relinquantur, quam ut veræ fidei, et religionis cultores educentur: quod quidem maxime sanctis illis Patriarchis, cum uxores ducerent, *prolis procreatio,*

¹ Gen. I. 27; II. 18. — ² Matt. XIX. 6. — ³ Sess. XXIV. init. — ⁴ Matt. XIX. 6. — ⁵ Matt. XIX. 20. — ⁶ 1. Cor. VII. 25.

propositum fuisse, ex sacris litteris satis apparet; quare Angelus cum Tobiam admoneret, quo pacto mali dæmonis vim posset repellere: Ostendam, inquit, tibi qui sunt quibus prævalere potest dæmonium. Hi namque, qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum a se et a sua mente excludant, et suæ libidini ita vacent, sicut equus et mulus, quibus non est intellectus: habet potestatem dæmonium super eos. Deinde subjecit: Accipies virginem cum timore Domini, amore filiorum magis quam libidine ductus, ut in semine Abrahamæ benedictionem in filiis consequaris.¹ Atque una etiam hæc causa fuit, cur Deus ab initio matrimonium instituerit; quare fit, ut illorum sit scelus gravissimum, qui matrimonio juncti medicamentis vel conceptum impediunt, vel partum abigunt; hæc enim homicidarum impia conspiratio existimanda est.

*remedium
concupi-
scentiæ;*

Tertia est, quæ post primi parentis lapsum ad alias causas accessit; cum propter justitiæ, in qua homo conditus erat, amissionem, appetitus rectæ rationi repugnare cœpit; ut scilicet, qui sibi imbecillitatis suæ conscius est, nec carnis pugnam vult ferre, matrimonii remedio ad vitanda libidinis peccata utatur; de quo ita Apostolus scribit: Propter fornicationem unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque suum virum habeat. Ac paulo post, cum docuisset, interdum orationis causa a matrimonii debito abstinendum esse, subjecit: Et iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.²

Hæ igitur sunt causæ, quarum aliquam sibi proponere quisque debet, qui pie, et religiose, ut sanctorum filios decet, nuptias velit contrahere.

*causæ se-
cundariæ
non
reprobantur.*

Quod si ad eas causas aliæ etiam accedant, quibus homines inducti, matrimonium ineant, atque in habendo uxoris delectu, alteram alteri præponant, ut hæredis relinquendi desiderium, divitiæ, forma, generis splendor, morum similitudo; hujusmodi sane rationes damnandæ non sunt, cum matrimonii sanctitati non repugnent; neque enim in sacris litteris Jacob Patriarcha reprehenditur, quod Rachelem, ejus pulchritudine illectus, Liæ prætulerit.³

Tob. VI. 16. — ² 1. Cor. VII. 2, 5. — ³ Gen. XXIX. 17.

MATRIMONIUM UT SACRAMENTUM. HÆC de matrimonio, ut naturalis conjunctio est, docenda erunt: ut autem sacramentum est, explicare oportebit, ejus naturam multo præstantiorem esse, et omnino ad altiorem finem referri. Quemadmodum enim matrimonium, ut naturalis conjunctio, ad propagandum humanum genus ab initio institutum est: ita deinde ut populus ad veri Dei, et Salvatoris nostri Christi cultum, et religionem procrearetur, atque educaretur, sacramenti dignitas illi tributa est. Cum enim Christus dominus vellet arctissimæ illius necessitudinis, quæ ei cum Ecclesia intercedit, suæque erga nos immensæ charitatis certum aliquod signum dare, tanti mysterii divinitatem hac potissimum maris, et feminæ sancta conjunctioe declaravit; quod quidem aptissime factum esse, intelligi ex eo potest, quod ex omnibus humanis necessitatibus nulla inter se homines magis, quam matrimonii vinculum constringit; maximaque inter se vir, et uxor charitate, et benevolentia devincti sunt; atque idcirco fit, ut frequenter sacræ litteræ nuptiarum similitudine divinam hanc Christi, et Ecclesiæ copulationem nobis ante oculos proponant.

Jam vero, matrimonium sacramentum esse, Ecclesia, Apostoli auctoritate confirmata, certum, et exploratum semper habuit: ita enim ad Ephesios scribit: Viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, seipsum diligit. Nemo enim umquam carnem suam odio habuit: sed nutrit et fovet eam, sicut et Christus Ecclesiam: quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus et de ossibus ejus. Propter hoc relinquet homo patrem, et matrem suam, et adhærebit uxori suæ: et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo, et in Ecclesia.¹ Nam quod inquit, Sacramentum hoc magnum est, nemini dubium esse debet ad matrimonium referendum esse: quod scilicet viri, et mulieris conjunctio, cujus Deus auctor est, sanctissimi illius vinculi, quo Christus dominus cum Ecclesia jungitur, sacramentum, id est, sacrum signum sit. Atque hanc esse eorum verborum propriam, et veram sententiam veteres sancti Patres, qui eum locum interpretati sunt, ostendunt, idemque sancta Tridentina Synodus expli-

13.
*Matri-
monii, ut
sacra-
mentum
est, excel-
lentia.*

14.
*Matri-
monium
christia-
num vere
sacra-
mentum
est.*

¹ Eph. V. 28.
CAT. TRID. — 18